

Ekosystemtjänster

Om människans beroende av naturen

Lisen Schultz

Stockholm Resilience Centre

Stockholm Resilience Centre
Sustainability Science for Biosphere Stewardship

Stockholm
University

A PARTNER WITH

FUNDED BY

Begreppets vetenskapshistoria

- Myntades 1983 av ekologerna Paul Ehrlich och Harold Mooney på Stanford university för att påminna om människans beroende av naturen
- 1995: nämns 5 gånger i vetenskaplig litteratur (web of science)
- Befästes av Gretchen Daily med boken "Nature's services", 1997
- 2005:nämns >100 gånger enl Web of science
- 2014:nämns >1900 gånger

Källa: PNAS 2015. #Core Concept: Ecosystem Services"

Pionjär: ekonomisk värdering

The value of the world's ecosystem services and natural capital

Robert Costanza*†, Ralph d'Arge‡, Rudolf de Groot§, Stephen Farber||, Monica Grasso†, Bruce Hannon‡, Karin Limburg#*, Shahid Naeem**, Robert V. O'Neill††, Jose Paruelo‡‡, Robert G. Raskin§§, Paul Sutton||| & Marjan van den Belt¶¶

* Center for Environmental and Estuarine Studies, Zoology Department, and † Institute for Ecological Economics, University of Maryland, Box 38, Solomons, Maryland 20688, USA

‡ Economics Department (emeritus), University of Wyoming, Laramie, Wyoming 82070, USA

§ Center for Environment and Climate Studies, Wageningen Agricultural University, PO Box 9101, 6700 HB Wageningen, The Netherlands

|| Graduate School of Public and International Affairs, University of Pittsburgh, Pittsburgh, Pennsylvania 15260, USA

Geography Department and NCSA, University of Illinois, Urbana, Illinois 61801, USA

Institute of Ecosystem Studies, Millbrook, New York, USA

** Department of Ecology, Evolution and Behavior, University of Minnesota, St Paul, Minnesota 55108, USA

†† Environmental Sciences Division, Oak Ridge National Laboratory, Oak Ridge, Tennessee 37831, USA

‡‡ Department of Ecology, Faculty of Agronomy, University of Buenos Aires, Av. San Martin 4453, 1417 Buenos Aires, Argentina

§§ Jet Propulsion Laboratory, Pasadena, California 91109, USA

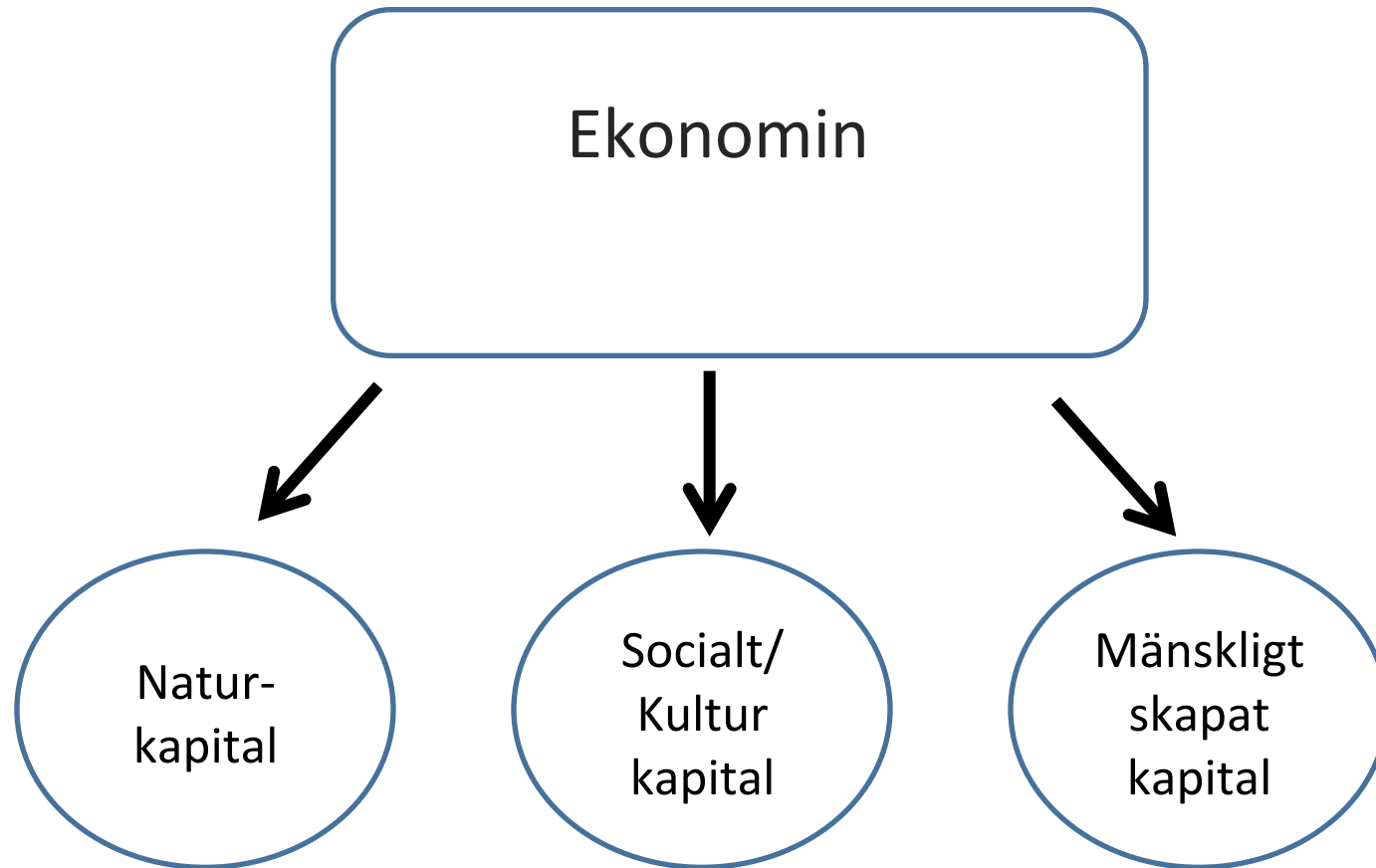
||| National Center for Geographic Information and Analysis, Department of Geography, University of California at Santa Barbara, Santa Barbara, California 93106, USA

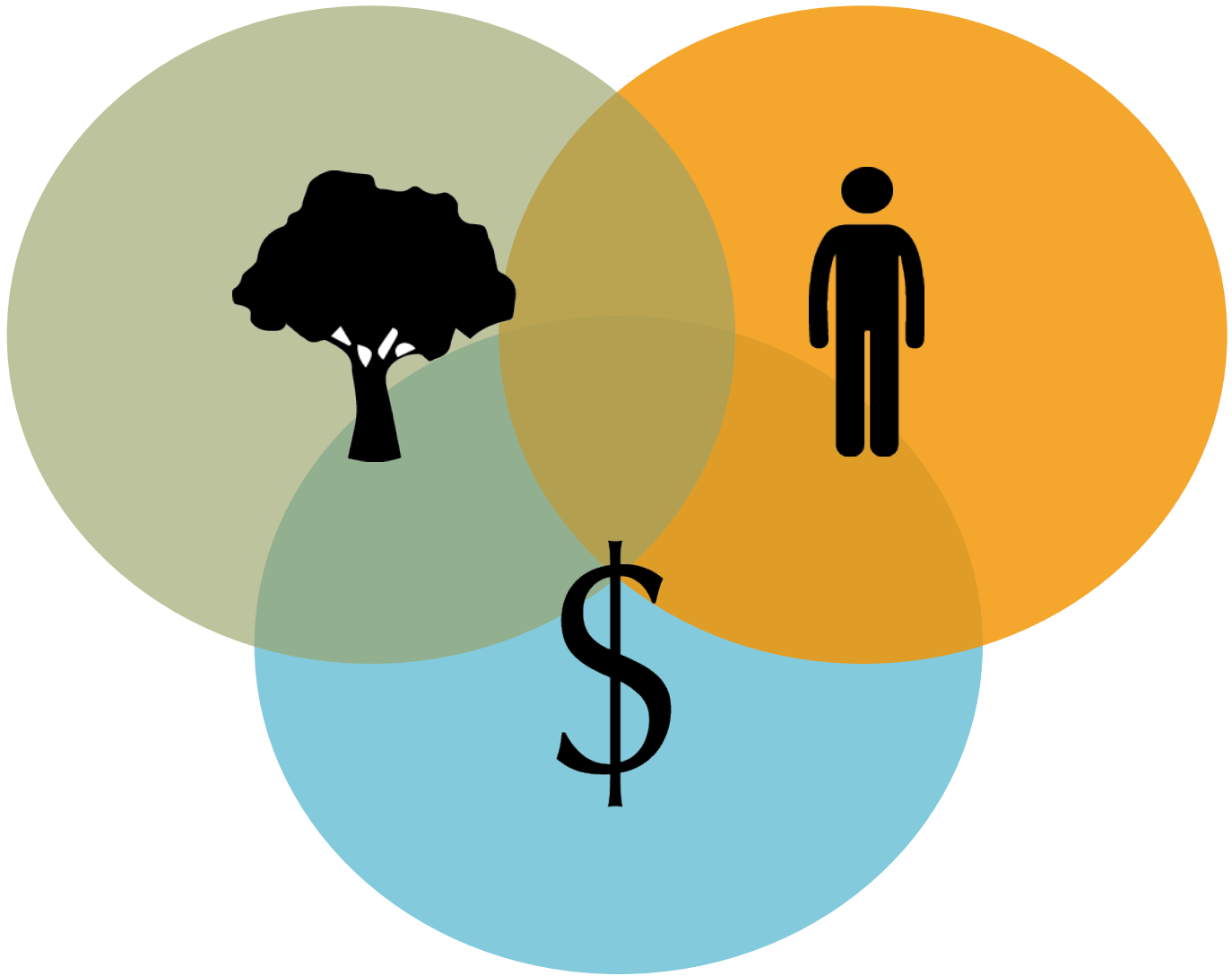
¶¶ Ecological Economics Research and Applications Inc., PO Box 1589, Solomons, Maryland 20688, USA

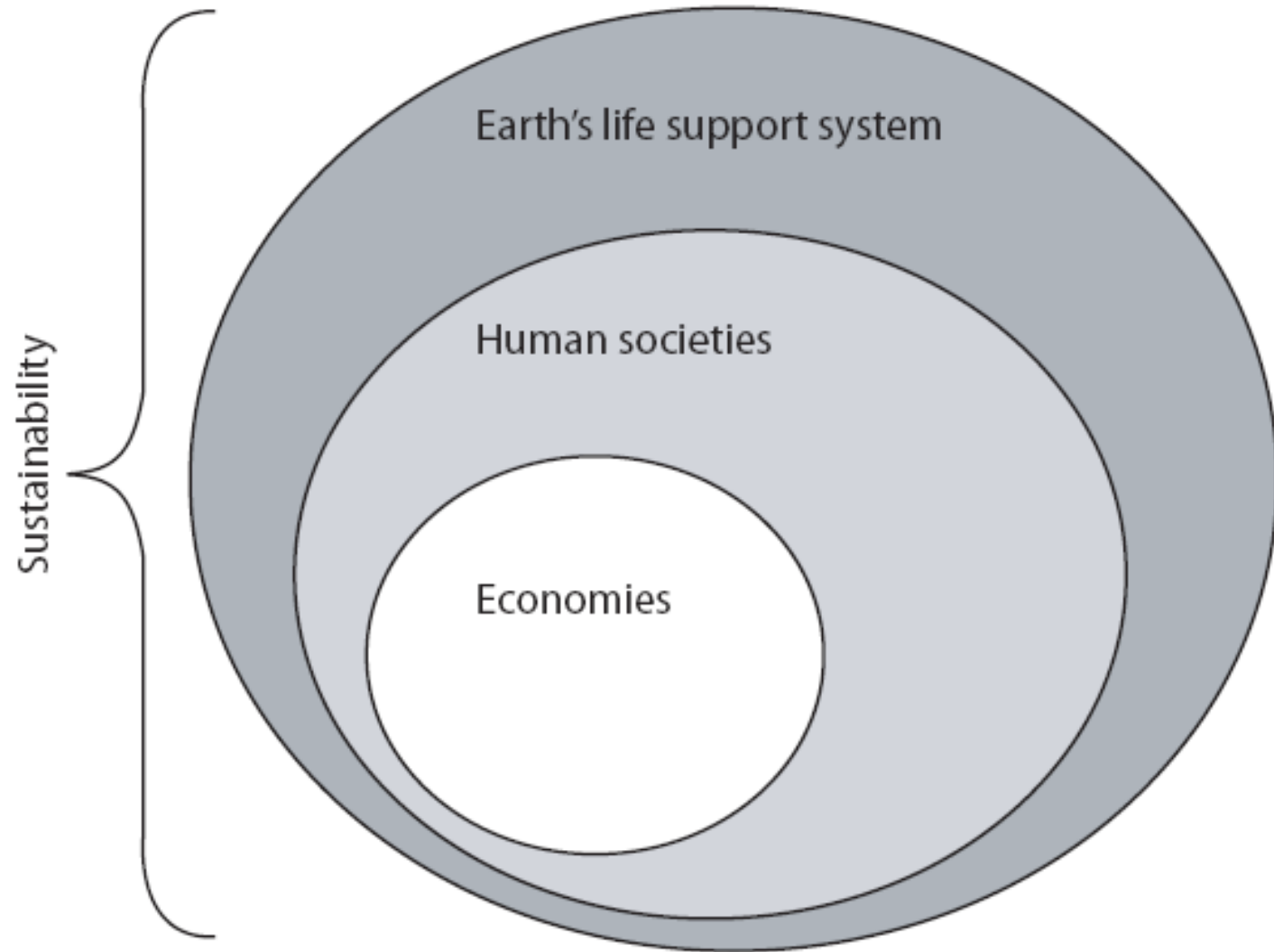
The services of ecological systems and the natural capital stocks that produce them are critical to the functioning of the Earth's life-support system. They contribute to human welfare, both directly and indirectly, and therefore represent part of the total economic value of the planet. We have estimated the current economic value of 17 ecosystem services for 16 biomes, based on published studies and a few original calculations. For the entire biosphere, the value (most of

Costanza et al. 1997. Nature

Naturkapitalet bidrar till ekonomin via ekosystemtjänsterna

Pionjär: visualisering av vårt
beroende av naturen

Ecosystem Appropriation by Cities

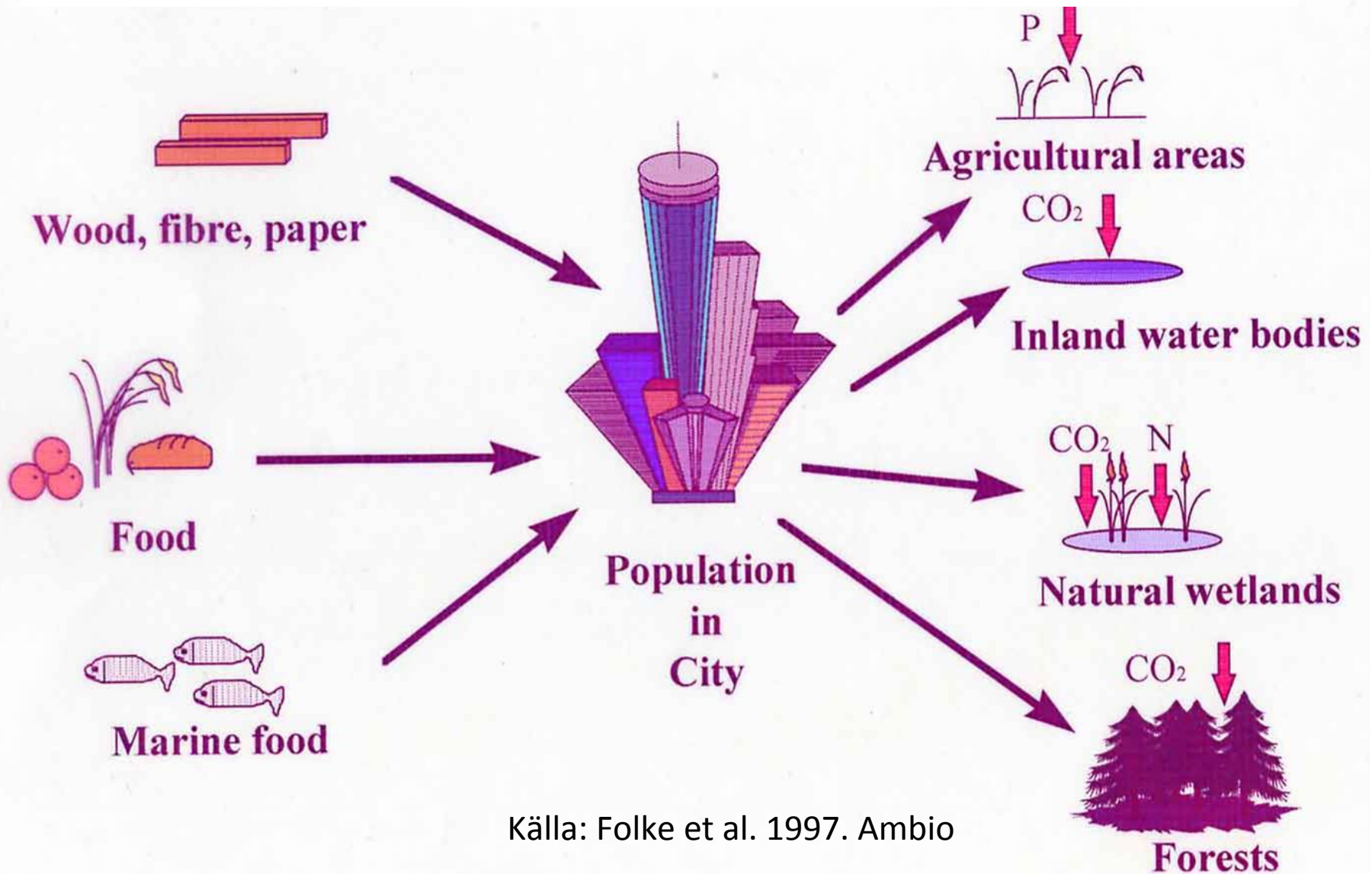
We estimated the ecological footprint of cities in Baltic Europe and globally. The 29 largest cities of Baltic Europe appropriate for their resource consumption and waste assimilation an area of forest, agricultural, marine, and wetland ecosystems that is at least 565–1130 times larger than the area of the cities themselves. Of the global human population, 20% (1.1 billion), living in 744 large cities worldwide, appropriate for their seafood consumption as much as 25% of the globally available area of productive marine ecosystems. The same cities' appropriation of forests for assimilation of CO₂ emissions exceeds the full sink capacity of the world's forests by more than 10%. If the goal as emphasized at the UN Habitat II Conference, 1996, is sustainable human settlements, the increasingly limited capacity of ecosystems to sustain urban areas has to be explicitly accounted for in city planning and development.

The populations of world's cities are growing by about 1 million people each week (1). In 1960, 34% of the human population of the world lived in urban areas, in 1990 this figure had grown to 44%, and it is projected that 60% of the world population will be city dwellers in 2025 (2).

City inhabitants require productive ecosystems, outside the borders of the city, to produce the food, the water, and the renewable resources that are consumed inside the city. They also depend on ecological systems to provide clean air and to pro-

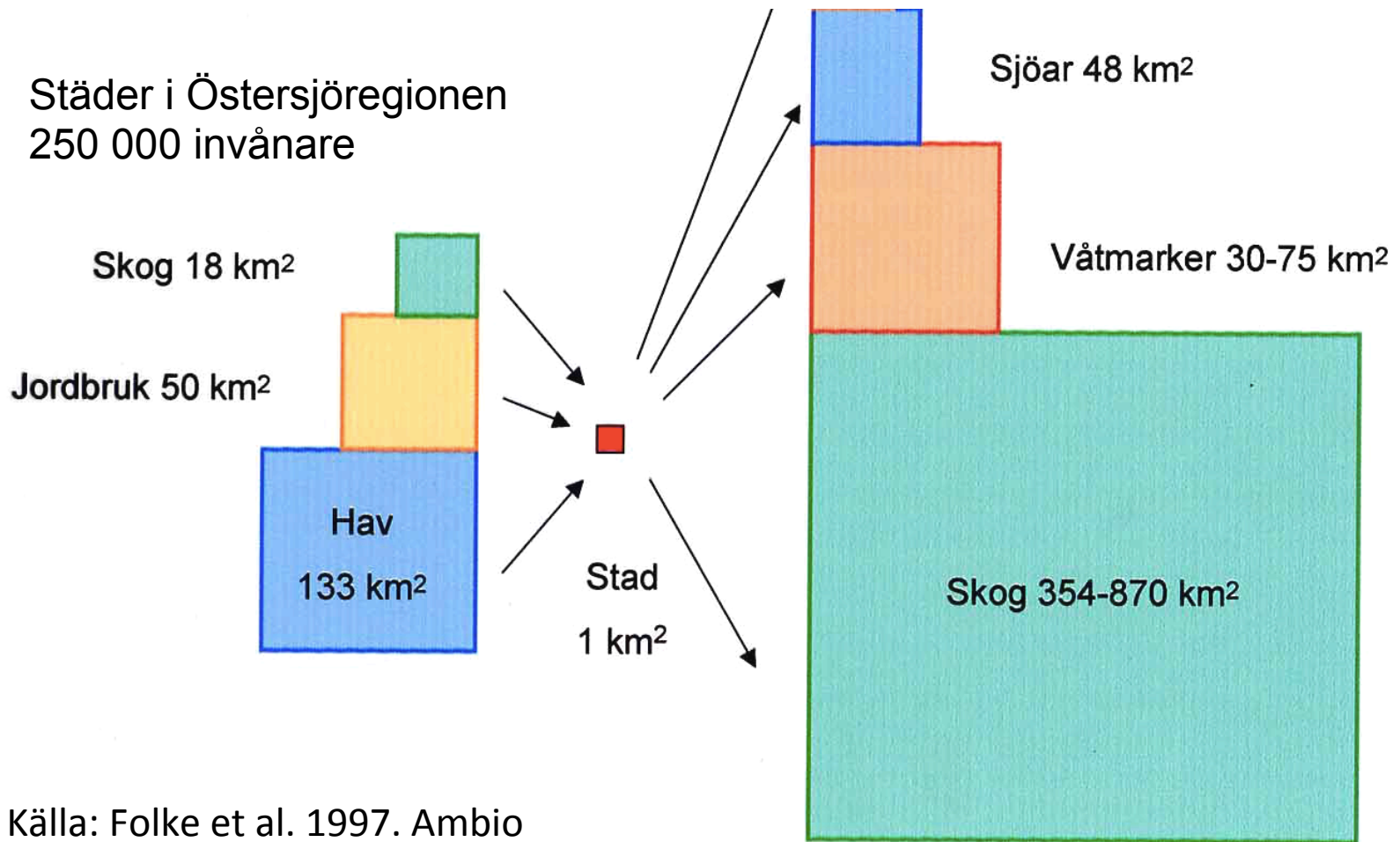

Städers beroende av ekosystem

Källa: Folke et al. 1997. Ambio

Ekologiska fotavtryck – den natur som behövs för att leverera tjänsterna

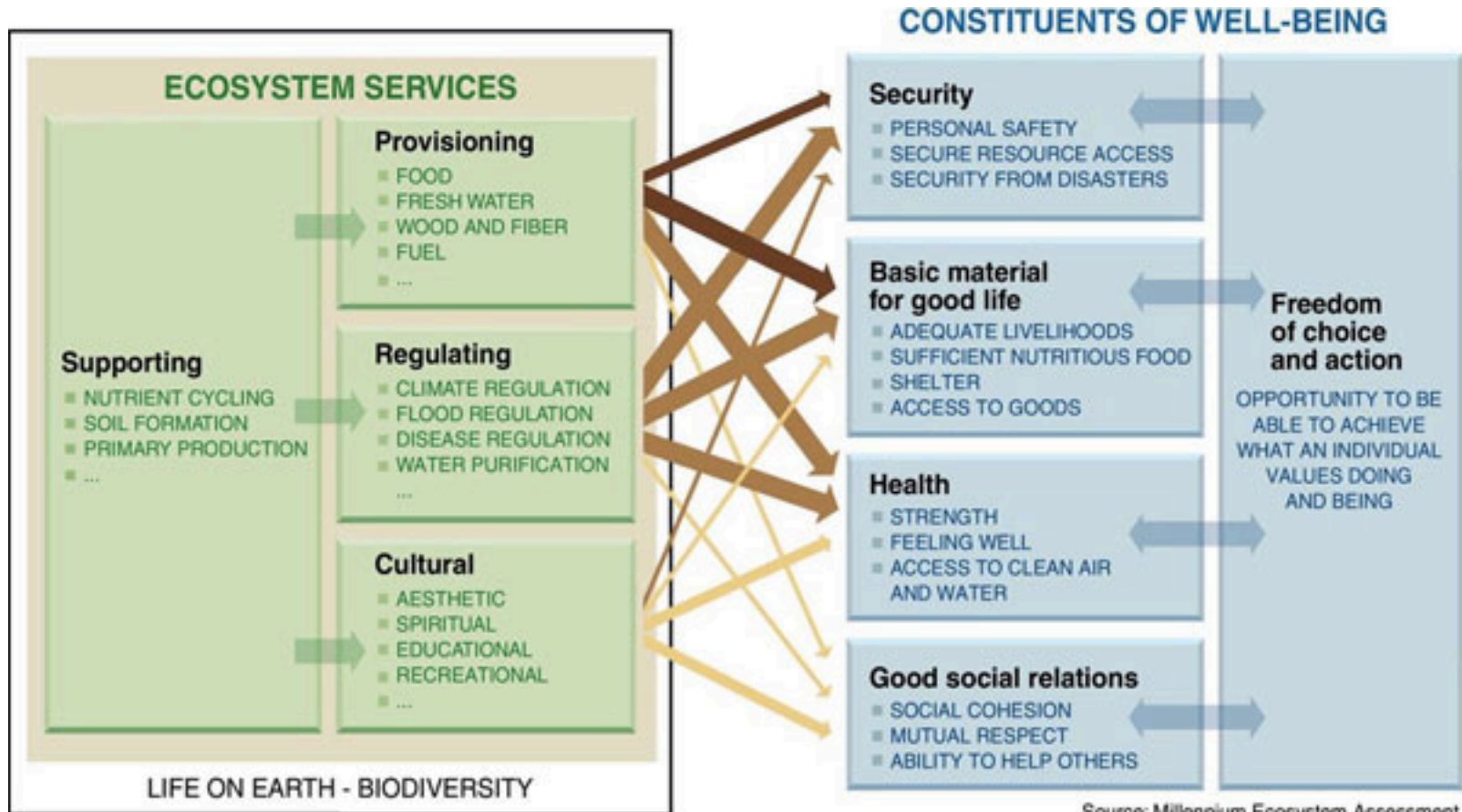

Pionjär: global ekosystemtjänstbedömning

Millennium Ecosystem Assessment (MEA)

- Beställdes av FN:s generalsekreterare år 2001
- Global kartläggning av 1360 experter från 95 länder
  - Tvärvetenskap och lokal kunskap
- Uppgift: Trovärdigt beslutsunderlag (som IPCC)
- Bedömning av ekosystemens kapacitet att stödja mänskligt välbefinnande, hur denna förändrats, och vad som kan göras för att upprätthålla den.
- Trender, tillstånd och handlingsalternativ – 50 år bakåt och 50 år framåt (fyra scenarior)
- 33 sub-globala (lokala) undersökningar, varav två i Sverige (Kristianstads Vattenrike).

Millennium Ecosystem Assessment (MEA)

ARROW'S COLOR
Potential for mediation by socioeconomic factors

- Low
- Medium
- High

ARROW'S WIDTH
Intensity of linkages between ecosystem services and human well-being

- Weak
- Medium
- Strong

MEAs indelning av ekosystemtjänster

Försörjande

Kulturella

Reglerande

Stödjande - behövs för alla de övriga tjänsterna

Slutsatser Millennium Ecosystem Assessment

- De senaste 50 åren har ekosystemen omvandlats kraftigare och snabbare än någonsin tidigare
- Vissa ekosystemtjänster – jordbruksgrödor, boskap, trä – har ökat, vilket lett till ökat välstånd.
- Detta har dock skett till priset av att andra ekosystemtjänster minskat – luftrening, dricksvatten, skydd mot katastrofer och nedbrytning av avfall.
- 15 av 24 tjänster (60%) utnyttjas ohållbart,
- Samtidigt stiger behovet av dem - en miljard fortfarande i extrem fattigdom, och globala befolkningen beräknas stiga till 10 miljarder 2100
- Dessutom har ekosystemens hälsa urholkats, liksom dess resiliens och därmed den långsiktiga *kapaciteten* att leverera viktiga ekosystemtjänster.
- **Innebär ett hot mot människans välfärd**

Exempel: mangroveskog

Mangroveskog

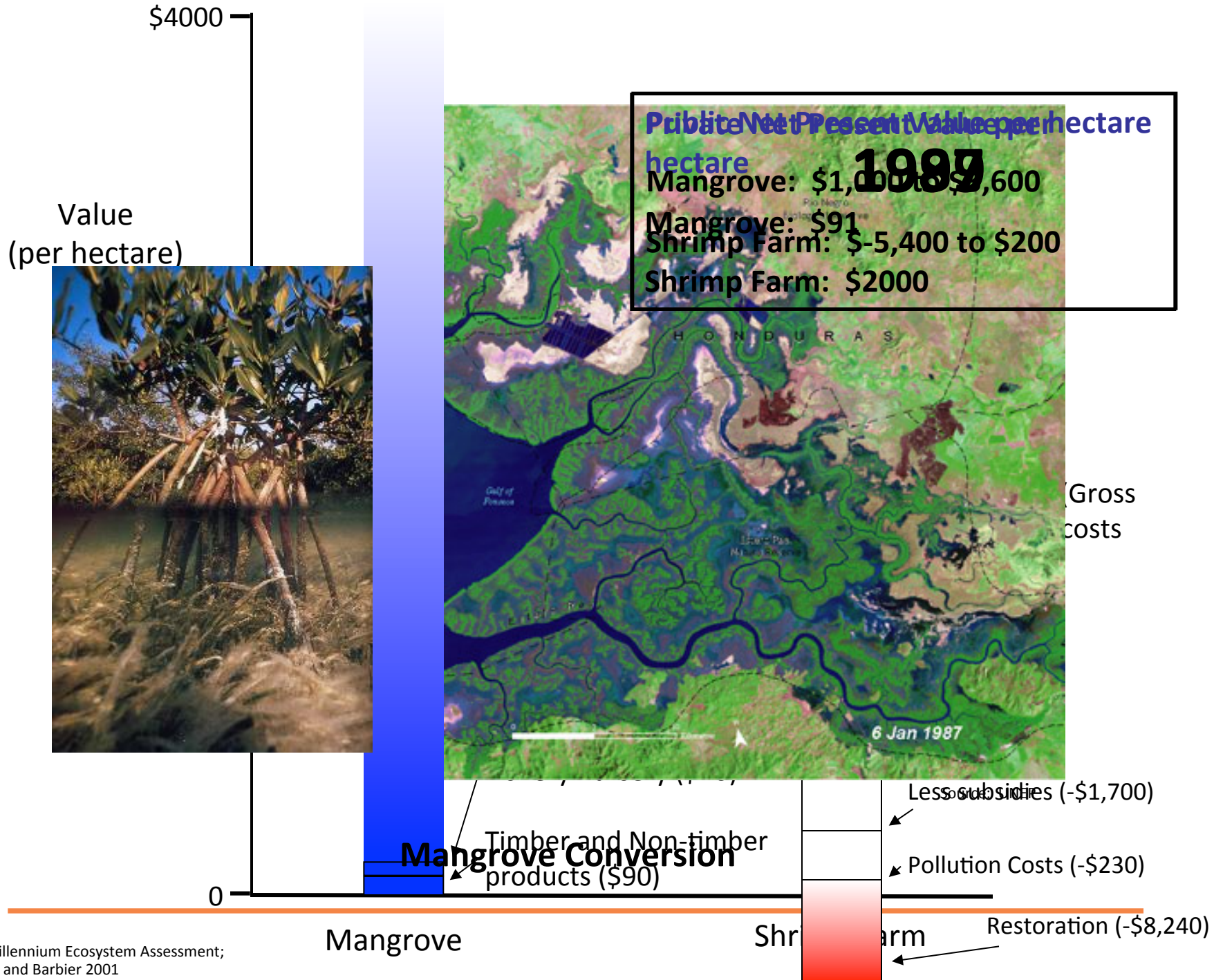

Mangrovetjänster:

- Havets barnkammare
- Ved och timmer
- Koldioxidupptag
- Slamfälla
- Renar gifter
- Skyddar mot erosion och katastrofer

grödor

Source: Millennium Ecosystem Assessment; Sathirathai and Barbier 2001

Uppföljningar av MEA

TEEB – The economics of ecosystems and biodiversity

- Leddes av Pavan Sukdhev
- Interrimrapport presenterades 2008:
En årlig investering på 45 miljarder US dollar i skyddade områden skulle säkerställa ekosystemtjänster värda 5 triljoner dollar/år

Rapport 2013:

- Kolkraft i Ostasien och Nordamerika kostar världsekonomin 453 miljarder respektive 317 miljarder dollar/år, pga global uppvärmning och luftföroreningar. Kostnaden är högre än vinsten.
  - Köttproduktion i Sydamerika kostar 354 miljarder dollar/år.
  - Järn- och stål industrin kostar 225 miljarder dollar/år
-

Intergovernmental Platform on Biodiversity & Ecosystem Services

- Etablerades 2012 av FN (94 länder anslutna)
- Ska göra en Millennium Ecosystem Assessment med jämna mellanrum (som IPCC)
- Första globala rapporten väntas 2019
- Bygger på lokal, traditionell och vetenskaplig kunskap
- Innefattar även sub-globala ekosystemtjänstbedömningar
- Sekretariat i Bonn, Tyskland

Viktiga insikter från ekosystemtjänstforskningen

Ekosystem är formade av människan

- Co-evolution (kulturella landskap, local stewards)
- Antropocen (människan omformar biosfären även på global skala)

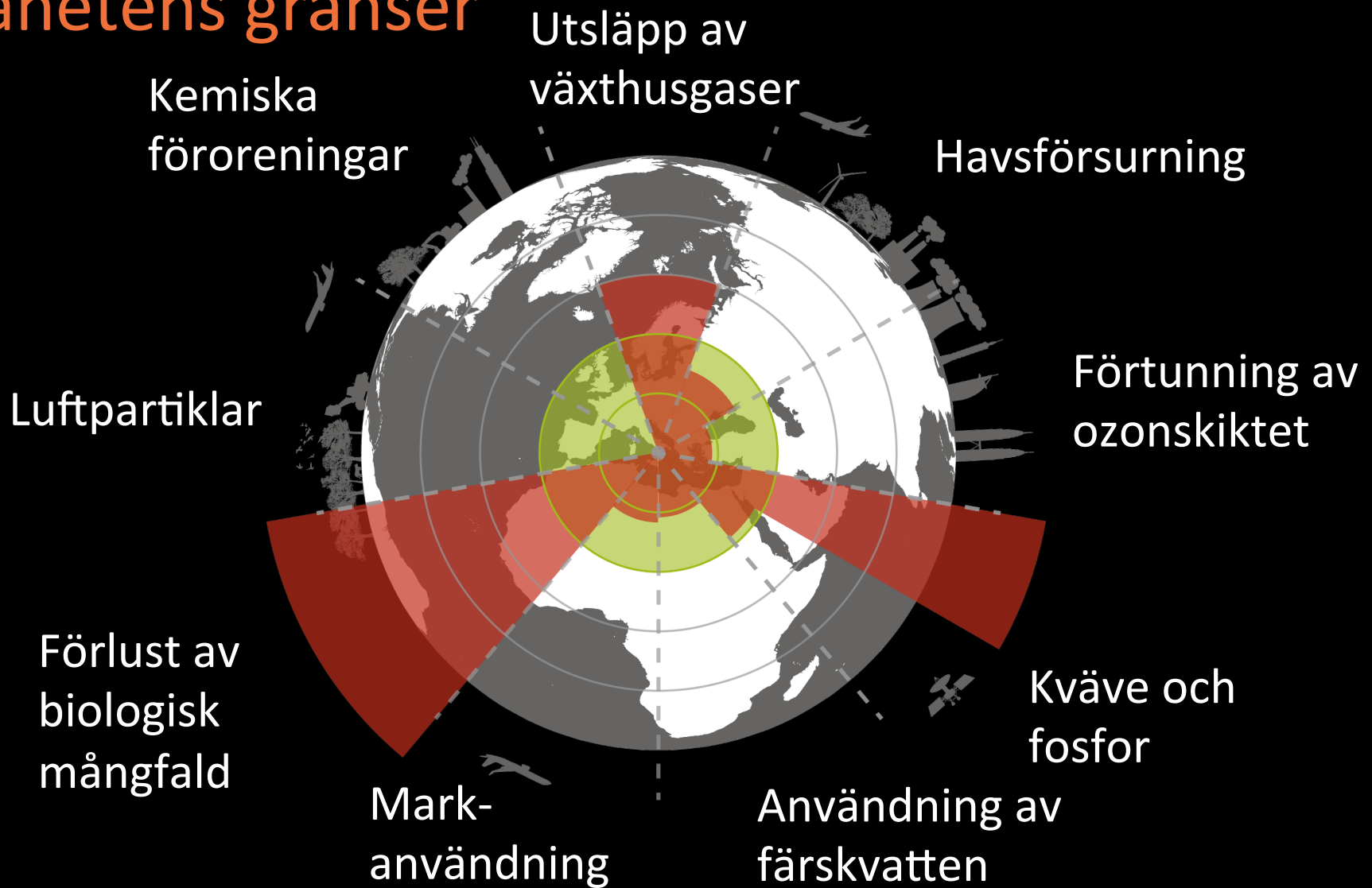

Ekosystem är komplexa och kan **flippa**

Regime shifts database www.regimeshifts.org

Hot mot ekosystemtjänster – vi överskrider planetens gränser

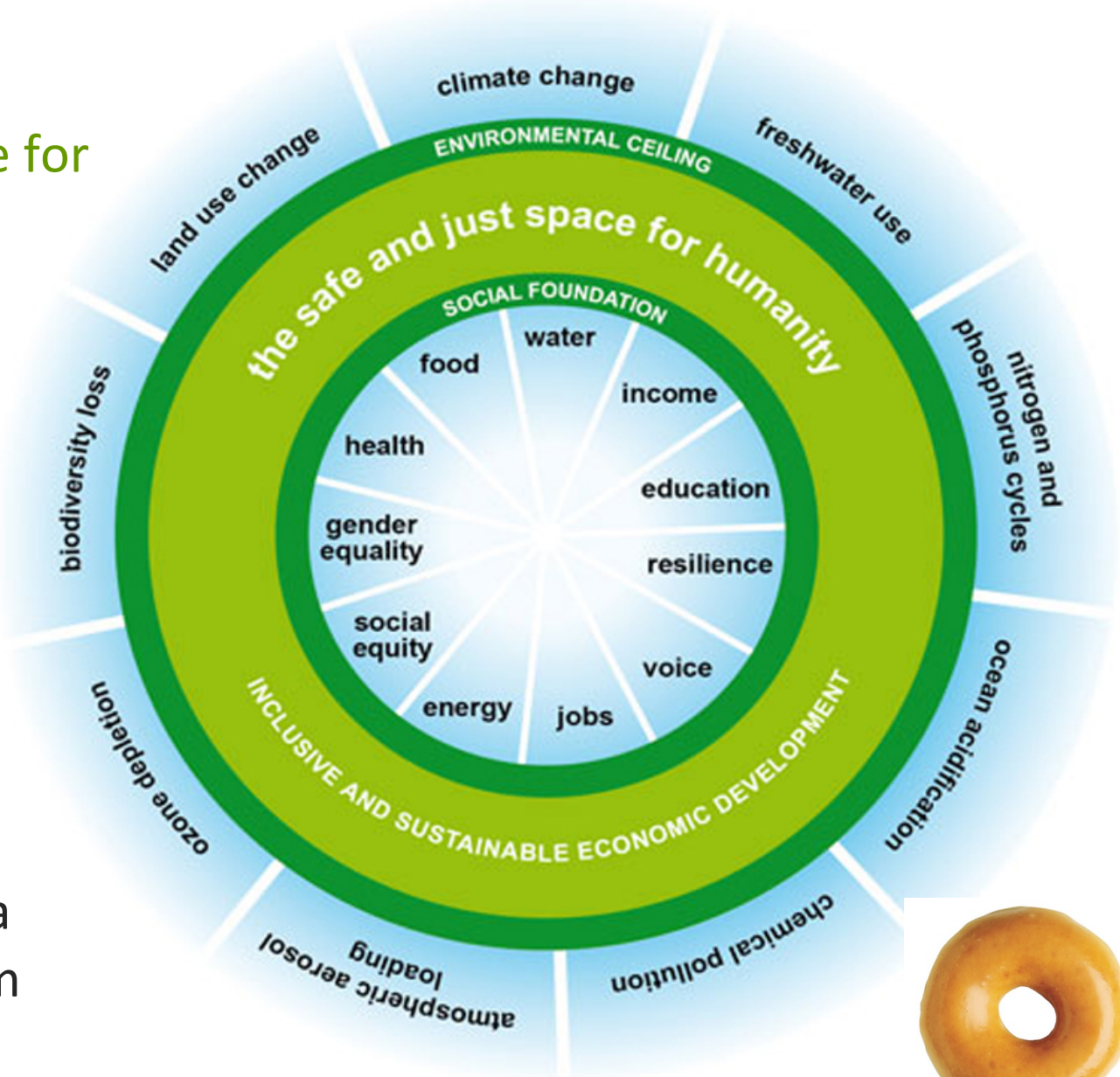

”The Doughnut”

A safe and just space for humanity

Vi kan och måste höja levnadsstandarden för de fattigaste, utan att överskrida de planetära gränserna.

(De 85 rikaste personerna har lika stora tillgångar som de 3.5 miljarder fattigaste)

Huvudsaklig kritik mot begreppet

Riskerar att

- förstärka synen på människa och natur som separata enheter
- förstärka synen på naturen som underordnad människan
- gömma komplexiteten bakom tjänsterna
- förneka naturens eget existensberättigande
- skapa en föreställning om att naturens tjänster är ersättliga

Att ge betalt för att vårda naturen kan erodera den inre motivationen att vårda naturen – vad händer när vi inte längre kan betala?

Upptag i policy

Kina

- Torka 1997 och översvämningar 1998 → Kina initierade världens största Payments for ecosystem services program
- 120 miljoner hushåll har omvandlat 9 miljoner hektar åkermark till skog och gräsmark
- 45% av landets yta är Ecosystem Function Conservation Areas
- Gross Ecosystem Product ska mäta naturkapitalförändringar (komplement t BNP)

Costa Rica

- Först ut med Payment for Ecosystem Services 1997
- Då: världens största avskogningshastighet, nere på 20% skog
Nu: Återbeskogad, tillbaka på 50% skog
- Ökad vattenrening, biologisk mångfald, koldioxidupptag

Storbritannien

- Gjorde en ekosystemtjänstbedömning på nationell nivå
- Etablerade en naturkapitalkommitté som rapporterar direkt till UK Government Economic Affairs Committee

Andra initiativ

- **Puma:** Analyserar sitt beroende av och sin påverkan på ekosystemtjänster och arbetar för att förbättra sitt ekologiska fotavtryck.
- **Världsbanken** "Wealth accounting and valuation of Ecosystem Services initiative"
- **FN:** Inclusive wealth – rapporterar förändringar i naturkapitalet för 140 länder sedan 20 år tillbaka. Men frågan är vilka som använder denna info – fortfarande är BNP överlägset viktigast.

HOME · BLOG

Incorporating Natural Infrastructure and Ecosystem Services in Federal Decision-Making

OCTOBER 7, 2015 AT 2:30 PM ET BY TAMARA DICKINSON, TIMOTHY MALE, ALI ZAIDI

Summary: Today, the Administration released a new memorandum directing Federal agencies to factor the value of ecosystem services into Federal planning and decision-making.

Our natural world provides critical contributions that support and protect our communities and economy. For instance, Louisiana's coastal wetlands provide [billions of dollars worth of flood protection](#) and other benefits. [Preserving and restoring forests](#) in the Catskill Mountains enables New York City to access clean water at a cost several times less than the cost of building a new water-filtration plant. And [current efforts to plant trees](#) along Oregon's salmon-rich rivers will improve local water quality – saving costs associated with installing expensive machinery to achieve the same purpose.

These are just a few examples of the many ways that nature creates benefits that contribute to our economic prosperity, protect the health and safety of vulnerable populations, and help build more resilient communities. But these “ecosystem services” are often overlooked. Integrating ecosystem services into planning and decision-making can lead to better outcomes, fewer unintended consequences, and more efficient use of taxpayer dollars and other resources.

Men

- Dessa exempel är undantag från huvudinriktningen
- Miljöfrågan är fortfarande inte högst på agendan, trots många år av ekosystemtjänstforskning och klimatrappporter
- Naturkapital hanteras fortfarande isolerat från andra kapital – ser inte koppling till hälsa, nationell säkerhet, stadsutveckling etc

Forskningstrender

Mer kunskap behövs!

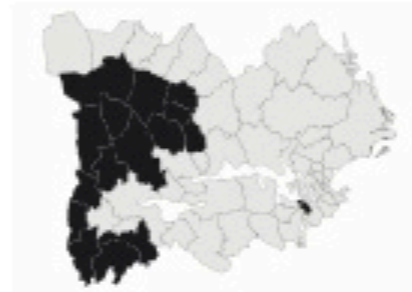
- *Nya mätmetoder och metoder för värdering*
- *Forska tillsammans med beslutsfattare (co-production of knowledge)*
- *Social-ekologiska tjänster: Människans roll*
- *Komplex dynamik: Regimskiften, Antropocen*
- *Governance and management* Hur upprätthålla ett resilient flöde av ES över tid
- *Lärande för hållbar utveckling*
- *“Bundles”*: Hur ekosystemtjänster samvarierar eller står i konflikt med varandra

Mapping bundles of ecosystem services in the Norrström basin, Sweden

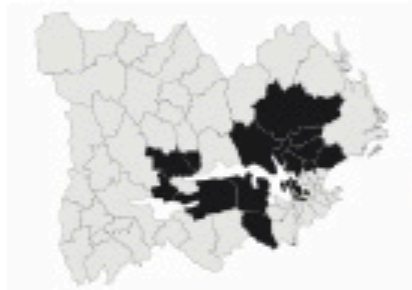
Mosaic cropland livestock

Forest and towns

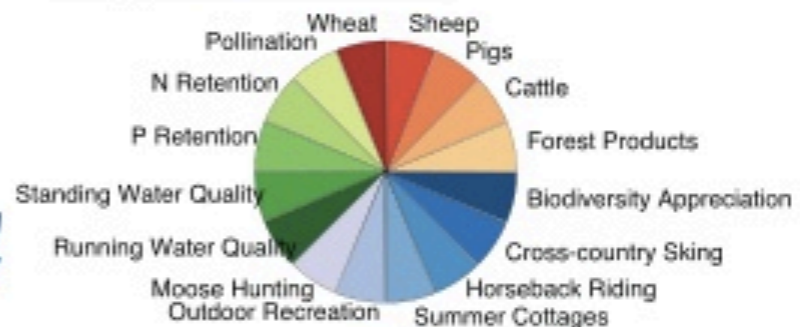
Mosaic cropland horse

Remote Forest

Urban

Utvecklat ramverk för ekonomisk värdering

